

AE-7863

Seat No. _____

Third Year B. Com. (NON CBCS) Examination

February - 2016

Management Accounting

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.

(2) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવવી

1 SDP લિ.ના તા.31-12-2014 અને 31-12-2015ના પાકા સરવૈયા **20**
નીચે મુજબ છે.

પાકા-સરવૈયાં

જવાબદારીઓ	2014	2015	મિલકતો	2014	2015
	(રૂ.)	(રૂ.)		(રૂ.)	(રૂ.)
ઈક્વિટી શેર મૂડી			પાધરી	90,000	84,000
દરેક રૂ.10નો શેર	3,00,000	4,50,000	મકાન	1,80,000	3,00,000
સામાન્ય અનામત	1,80,000	60,000	મશીનરી	1,20,000	2,85,000
નફા-નુકસાન ખાતું	30,000	36,000	રોકાણો	45,000	36,000
10%ના રિબેન્ચર	-	1,50,000	સ્ટોક	48,000	75,000
લેણદારો	75,000	93,000	દેવાદારો	1,47,000	63,000
દેવીહુંકી	60,000	60,000	બેંક સિલક	36,000	39,000
કરવેરાની જોગવાઈ	45,000	51,000	પ્રાથમિક ખર્ચ	24,000	18,000
	6,90,000	9,00,000		6,90,000	9,00,000

વધારાની માહિતી :

- (૧) કંપની એ તા. 1-1-2015ના રોજ સામાન્ય અનામતમાંથી દરેક બે ઈક્સિવિટી શેરદીઠ એક ઈક્સિવિટી શેર લેખે બોનશ શેર આપવામાં આવેલ છે.
- (૨) વર્ષ દરમ્યાન રૂ.42,000ના કરવેરા ચુકવવામાં આવ્યાં અને રૂ.24,000 વચ્ચગાળાનું ડિવિડન્ડ પણ ચુકવવામાં આવ્યું.
- (૩) ભકાન પર રૂ.18,000 થંત્રો પર રૂ.12,000 ઘસારો ગણેલ છે.
- (૪) રૂ.30,000ની પડતર કિંમતનું થંત્ર નફાથી વેચેલ હતું જેનો નફો મૂડી અનામત ખાતે જમા લીધેલ હતો.
- (૫) વર્ષ દરમ્યાન ડિબેંચર 5% વટાવથી બહાર પાડ્યા હતા.
- (૬) રૂ.15,000ના રોકાણો 20% નફાથી વેચવામાં આવ્યા હતા.
- (૭) તા.31-12-2014નો આખર સ્ટોક પડતર કિંમત કરતા 20% ઓછી કિંમતે દર્શાવેલ છે. જ્યારે તા.31-12-2015નો આખર સ્ટોક પડતર કિંમતે જ દર્શાવેલ છે. તમારે તા.31-12-2014ના રોજ આખર સ્ટોકની મૂળ કિંમત ધ્યાનમાં લેવાની છે.
- (૮) પાંચ મૂડી અનામત સામે માંડી વાળવામાં આવેલ છે.

ઉપરની માહિતી પરથી ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક અન્ય જરૂરી પત્રકો અને ખાતાઓ સાથે તૈયાર કરો.

અથવા

1	ઉપરના પ્ર. નં. 1 (SDP લિ.) પરથી, ભારતીય હિસાબી ધોરણ નં.3 મુજબ રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.	20
---	---	----

2 એક કારખાનું વસ્તુ Aનું ઉત્પાદન કરે છે. તેની વાર્ષિક ઉત્પાદન શક્તિ 40,000 20 એકમોની છે. કારખાનાની 40% અને 60% ઉત્પાદનશક્તિએ ઉત્પાદન પડતરનો અંદાજ નીચે મુજબ છે.

વિગત	40% ઉત્પાદન	60% ઉત્પાદન
	શક્તિ (રૂ.)	શક્તિ (રૂ.)
માલસામાન	2,00,000	3,00,000
મજૂરી	1,20,000	1,80,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચ	80,000	1,20,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	3,50,000	4,00,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	2,50,000	2,90,000
વેચાણ ખર્ચ	1,40,000	1,60,000
કુલ પડતર	11,50,000	14,50,000
નફો અથવા નુકસાન	(-1,10,000)	1,10,000

ઉપરની માહિતી પરથી 50%, 75% અને 90% ઉત્પાદન શક્તિ માટે પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો અને નફો અથવા નુકસાન મેળવો.

અથવા

2 ગુજરાત કંપની એપ્રિલ 2016 થી જૂન 2016ના સમયગાળા દરમ્યાન તેના 20 બેંકર્સ પાસેથી ઓવરાફિટની સવલત મેળવવા માંગે છે. નીચે આપેલ વિગતો પરથી કંપનીને દરેક મહીનાના અંતે કેટલી બેંક સવલત જોઈએ તે દર્શાવતું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

માસ	વેચાણ	ખરીદી	મજૂરી	પરોક્ષ ખર્ચ
	(રૂ.)	(રૂ.)	(રૂ.)	(રૂ.)
ફેબ્રુઆરી	2,20,000	1,80,000	20,000	30,000
માર્ચ	1,80,000	2,00,000	24,000	28,000
એપ્રિલ	2,00,000	2,20,000	30,000	32,000
મે	1,50,000	2,40,000	32,000	34,000
જૂન	1,60,000	2,60,000	34,000	40,000
જુલાઈ	1,40,000	2,40,000	40,000	40,000

(૧) વેચાણના 20% અને ખરીદીના 25% રોકડ વ્યવહારો હતા.

(૨) ઉધાર વેચાણના 40% વસૂલાત વેચાણ પછીના મહીનામાં અને બાકીના વેચાણ પછીના બીજા મહીનામાં મળે છે.

(૩) લેણદારોને ખરીદીના પછીના મહીનામાં ચુકવવામાં આવે છે.

(૪) મજૂરી અને પરોક્ષ ખર્ચ ચુકવવાનો સમય ગાળો $\frac{1}{2}$ માસ છે.

(૫) એડવાન્સ ટેક્ષ રૂ.54,000 તા.15-6-2016ના રોજ ચુકવવાનો છે.

(૬) તા.1-4-2016ના રોજ રોકડ સિલક રૂ.60,400 હતી.

૩ વિઝન આર્યન લિ.નું તા.31-3-2015ના રોજનું પાકુ સરવૈયું:

20

જવાબદારીઓ	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી	4,00,000	જમીન મકાન	3,00,000
8%ની પ્રેફ.શેરમૂડી	1,50,000	પ્લાન્ટ અને મશીનરી	3,00,000
અનામત અને વધારો	50,000	દેવાદારો	1,80,000
9%ની ડિબેંચર	1,50,000	સ્ટોક	1,20,000
લેણદારો	1,50,000	લેણી હૂંડી	20,000
દેવીહૂંડી	40,000	બેંક સિલક	80,000
ચુકવવાના બાકી ખર્ચ	30,000		
કામદાર નફાભાગ ભંડેળ	30,000		
	10,00,000		10,00,000

વધારાની માહિતી :

રૂ.

- (૧) વેચાણ (રોકડ વેચાણ ઉધાર વેચાણના 25% છે) 30,00,000
- (૨) કાચો નફો 7,50,000
- (૩) ચોખ્ખો નફો (દિબેંચર વ્યાજ અને 50% કરવેરા પહેલાનો) 4,33,500

નીચેના ગુણોત્તરો ગણો :

- (૧) કાચાનફાનો ગુણોત્તર
- (૨) ચોખ્ખાનફાનો ગુણોત્તર
- (૩) ચાલુ ગુણોત્તર
- (૪) પ્રવાહી ગુણોત્તર
- (૫) દેવાદાર ગુણોત્તર (વર્ષના 300 દિવસો ધ્યાનમાં લેવા)
- (૬) માલિકી ગુણોત્તર

અથવા

3 મન લિ. એક યંત્ર ખરીદવા માંગે છે. રૂ.2,00,000ની કિંમતના એક એવા બે 20 યંત્રો A અને B પ્રાપ્ત છે. દરેક યંત્રનું અંદાજીત આયુષ્ય પાંચ વર્ષનું છે. ભંગાર કિંમત નથી. કંપનીનો નિયત વળતર દર 12% છે. અને કરવેરાનો દર 50% છે. બંને યંત્રોની ધસારા અને કરવેરા પહેલાની કમાણી નીચે મુજબ છે.

વર્ષ	યંત્ર 'અ' (રૂ.)	યંત્ર 'બ' (રૂ.)
1	1,36,000	1,12,000
2	96,000	1,36,000
3	80,000	80,000
4	72,000	56,000
5	48,000	72,000

નીચેની પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરી નફાકારક યંત્ર પસંદ કરો :

- (૧) પરત આપ સમય
- (૨) સરેરાશ વળતર દર
- (૩) ચોખ્યું વર્તમાન મૂલ્ય

વાર્ષિક 12%ના વટાવ પરિબળે રૂ.1નું વર્તમાન મૂલ્ય પ્રથમ પાંચ વર્ષ માટે અનુકૂળે
0.893, 0.797, 0.712, 0.636 અને 0.567 છે.

4 (અ) જય કંપની લિ.ની નીચેની માહિતી મળી છે:

12

વર્ષ	વેચાણ (રૂ.)	કુલ પડતર (રૂ.)
2014	4,00,000	4,30,000
2015	6,00,000	5,50,000

નક્કી કરો :

- (૧) નફા-જથ્થા ગુણોત્તર
- (૨) સ્થિર ખર્ચ અને વર્ષ 2015ના અલિત ખર્ચ
- (૩) સમતૂટ બિંદુ (રૂપિયામાં)
- (૪) રૂ.8,00,000ના વેચાણો અંદાજુ નક્કો
- (૫) રૂ.10,000 ખોટ હોય ત્યારે અંદાજુ વેચાણ
- (૬) 2016ના વર્ષમાં વેચાણ કિંમતમાં 20% ઘટાડો કરવામાં આવે અને 2015ના વર્ષ કરતા બમણો નક્કો કમાવવા જરૂરી વેચાણ.

(બ) વિજય લિ.ના ચોપડામાંથી નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત થયેલ છે : 8

કુલ સ્થિર ખર્ચ	₹.9,000
કુલ ચલિત ખર્ચ	₹.15,000
કુલ વેચાણ	₹.30,000
વેચેલા એકમો	5,000

ગણતરી કરો:

- (૧) સમતૂટ બિંદુ (એકમોમાં)
- (૨) નફાજથા ગુણોત્તર
- (૩) નફો
- (૪) ₹.12,000 નફો મેળવવા માટે જરૂરી વેચાણ.

અથવા

4 વસ્તુ 'M' નું પ્રમાણ મિશ્રણ નીચે મુજબ છે: 20

માલસામાન	કિલોગ્રામ (%)	કિલોડીઠ કિંમત (રૂ.)
A	50	5.00
B	20	4.00
C	30	10.00

ઉત્પાદનમાં દાખલ કરેલ એકમોનાં 10% પ્રમાણાધટ અપેક્ષિત છે. તેની કોઈ ઉપજ કિંમત નથી. વસ્તુ 'M' નું ખરેખર ઉત્પાદન 7,200 કિલોગ્રામનું થયું.

માલસામાનનો ખરેખર વપરાશ અને પડતર નીચે મુજબ છે:

માલસામાન	કિલોગ્રામ	કિલોડીઠ કિંમત (રૂ.)
A	4,160	5.50
B	1,680	3.75
C	2,560	9.50

તમારે નીચેના વિચલનોની ગણતરી કરવાની છે.

- (૧) માલસામાન ખર્ચ વિચલન
- (૨) માલસામાન ભાવ વિચલન
- (૩) માલસામાન વપરાશ વિચલન
- (૪) માલસામાન ભિશ્રણ વિચલન
- (૫) માલસામાન ઉપજ વિચલન

5 ટૂંકનોંધ લખો: (કોઈ પણ ચાર) **20**

- (1) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનું મહત્વ
- (2) ગુણોત્તર વિશ્લેષણાની મર્યાદાઓ
- (3) અંદાજપત્રીય અંકુશના ફાયદાઓ
- (4) ચાવીરૂપ પરિબળ
- (5) પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિની મર્યાદાઓ
- (6) રોકડ અંદાજપત્રના ફાયદાઓ
- (7) ભંડોળ પ્રવાહ પત્રકની ઉપયોગિતા
- (8) વટાવેલ રોકડપ્રવાહની પદ્ધતિ.

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) Figures to the right side indicate marks

(2) Show necessary calculations as a part of answer

1 The Balance sheets of SDP Ltd. as on 31-12-2014 & 31-12-2015 **20**
are as under:

Balance sheets

Liabilities	2014 (Rs.)	2015 (Rs.)	Assets	2014 (Rs.)	2015 (Rs.)
Equity share Capital			Goodwill	90,000	84,000
share of Rs.10 each	3,00,000	4,50,000	Building	1,80,000	3,00,000
Gen. Reserve	1,80,000	60,000	Machinery	1,20,000	2,85,000
Pro & Loss A/c	30,000	36,000	Investments	45,000	36,000
10% Debentures	-	1,50,000	Stock	48,000	75,000
Creditors	75,000	93,000	Debtors	1,47,000	63,000
Bills payable	60,000	60,000	Bank balance	36,000	39,000
Provision for Tax	45,000	51,000	Preliminary expenses	24,000	18,000
	6,90,000	9,00,000		6,90,000	9,00,000

Additional Information:

(1) On 1-1-2015 company has given bonus shares from General Reserve. One bonus share is given against two equity shares.

- (2) Taxation paid during the year was Rs.42,000 and interim dividend of Rs.24,000 was also paid.
- (3) Depreciation charged on building is Rs.18,000 and on machinery is Rs.12,000.
- (4) A machine having book value of Rs.30,000 was sold with profit. This profit was credited to Capital Reserve A/C
- (5) During the year debentures were issued at 5% discount.
- (6) Investment of Rs.15,000 were sold at 20% profit.
- (7) Closing stock of 31-12-2014 was shown at price which is 20% less than cost price. Closing stock of 31-12-2015 is shown at cost price. You have to consider original cost price of stock of 31-12-2014
- (8) Goodwill was written off against capital reserve.

From the above information prepare fund flow statement with other necessary statements and accounts.

OR

- 1 From the above information of Q.1 (SDP Limited). Prepare **20** cash flow statement as per Accounting Standard No.3.
- 2 A factory is producing product "A". Its installed production **20** capacity is 40,000 units per annum. Estimated cost of production at 40% and 60% of installed capacity is as follows:

Particulars	40% Capacity Rs.	60% Capacity Rs.
Materials	2,00,000	3,00,000
Wages	1,20,000	1,80,000
Direct expenses	80,000	1,20,000
Factory overheads	3,50,000	4,00,000
Administrative overheads	2,50,000	2,90,000
Selling expenses	1,40,000	1,60,000
Total Cost	11,50,000	14,50,000
Profit of Loss	(-1,10,000)	1,10,000

Prepare a flexible budget at 50%, 75% and 90% of its production capacity and find the profit or loss.

OR

2 Prepare cash budget for Gujarat Co. Ltd. for the three months of **20**
 April to June 2016 and show when and how much bank overdraft facility will be required during this period.

Month	Sale (Rs.)	Purchase (Rs.)	Labour (Rs.)	Overheads (Rs.)
February	2,20,000	1,80,000	20,000	30,000
March	1,80,000	2,00,000	24,000	28,000
April	2,00,000	2,20,000	30,000	32,000
May	1,50,000	2,40,000	32,000	34,000
June	1,60,000	2,60,000	34,000	40,000
July	1,40,000	2,40,000	40,000	40,000

- (1) 20% of sale and 25% of purchase were on cash basis.,
- (2) 40% amount of credit sale is received in next month of the sale while remaining amount is received in second month of sale.
- (3) Creditors are paid after one month
- (4) Time lag for payment of labour and overheads is $\frac{1}{2}$ month.
- (5) Advance Tax of Rs.54,000 will be paid on 15-6-2016
- (6) Cash balance as on 1-4-2016 will be Rs..60,400.

3 The Balance Sheet of Vision Iron Ltd.; as on 31-3-2015 is **20** as under:

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity share capital	4,00,000	Land-building	3,00,000
8%Preference share capital		Plant and Machinery	3,00,000
	1,50,000	Debtors	1,80,000
Reserve and Surplus	50,000	Stocks	1,20,000
9% Debentures	1,50,000	Bills receivable	20,000
Creditors	1,50,000	Bank Balance	80,000
Bills payable	40,000		
Outstanding Expenses	30,000		
Workmen Profit			
Sharing Fund	30,000		
	10,00,000		10,00,000

Additional Information: **Rs**

- (1) Sales (Cash sales is 25% of the credit sales) 30,00,000
- (2) Gross Profit 7,50,000
- (3) Net Profit (Before Debenture Interest and 50% Tax) 4,33,500

Calculate the following ratios:

- (1) Gross Profit Ratio
- (2) Net Profit Ratio
- (3) Current Ratio
- (4) Liquid Ratio
- (5) Debtors Ratio (on the basis of 300 days)
- (6) Proprietary Ratio

OR

3 Mann Ltd. wants to buy a machine. Two machines A and B are available for Rs. 200,000 each. Estimated life of each machine is five years and there is no scrap value. Company's required rate of return is 12% and rate of tax is 50% Earnings before depreciation and tax of both machines are as under: 20

Year	Machine A (Rs.)	Machine B (Rs.)
1	1,36,000	1,12,000
2	96,000	1,36,000
3	80,000	80,000
4	72,000	56,000
5	48,000	72,000

Select profitable machine by using the following methods:

- (1) Payback period
- (2) Average rate of return
- (3) Net Present Value

Present value of Rs.1 at discount rate of 12% for first five years respectively, is as 0.893, 0.797, 0.712, 0.636 and 0.567.

4 (a) The following information relates to Jay Co. Ltd. 12

Year	Sale Rs.	Total Cost Rs.
2014	4,00,000	4,30,000
2015	6,00,000	5,50,000

Find out :

- (1) Profit Volume Ratio
- (2) Fixed cost and variable cost in the year 2015
- (3) Break-even point (in rupees)
- (4) Probable profit on sale of Rs.8,00,000.

(5) Probable sale when the loss of Rs.10,000.

(6) Reduction in sale price is 20% in the 2016 and necessary sale to earn double the profit in relation to the year 2015.

(b) Following details are available from the books of Vijay Ltd. : 8

Total Fixed Cost Rs.9,000

Total variable cost Rs.15,000

Total sales Rs.30,000

Units sold 5,000

Calculate

(1) BEP (in units)
 (2) Profit Volume Ratio
 (3) Profit
 (4) The volume of sales to earn a profit of Rs.12,000.

OR

4 The standard mix of product 'M' is as follows: 20

Material	kgs. (%)	Price per kg. (Rs.)
A	50	5.00
B	20	4.00
C	30	10.00

The standard loss in production is 10% of the the input. There is not scrap value. Actual production of product M was 7,200 kgs.

Actual consumption of material and cost were as follows:

Material	kgs.	Price per kg. (Rs.)
A	4,160	5.50
B	1,680	3.75
C	2,560	9.50

You are required to calculate the following variances:

- (1) Material Cost Variance
- (2) Material Price Variance
- (3) Material Usage Variance
- (4) Material Mix Variance
- (5) Material Yield Variance.

5 Write Short Notes : (any four) **20**

- (1) Importance of management accountancy
- (2) Limitations of Ratio Analysis
- (3) Advantages of budgetary control
- (4) Key factor
- (5) Limitations of standard costing system
- (6) Advantages of cash budget
- (7) Utility of fund flow statement
- (8) Discounted cash flow method.